

(226. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan twee ontwerpen van wet (en bijlagen) tot het:

1°. in overweging nemen van een voorstel van verandering in het IIde, IIIde en IVde hoofdstuk der Grondwet; en

2°. in overweging nemen van een voorstel van verandering in de Additionnele Artikelen der Grondwet.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die de wetsontwerpen vergezelt, bevat de gronden waarop zij rusten.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

's Gravenhage, den 29 October 1915.

WILHELMINA.

(226. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid gebleken is om in de Grondwet verandering te brengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

§ 1. Er bestaat grond om het volgend voorstel van verandering in de Hoofdstukken II, III en IV der Grondwet in overweging te nemen.

§ 2. In artikel 21 wordt in de plaats van: „eene maand”, gelezen: „twee maanden”.

§ 3. In artikel 73, tweede lid, wordt in de plaats van: „twee maanden”, gelezen: „drie maanden”.

§ 4. Artikel 80 wordt gelezen:

Het recht om de leden der Tweede Kamer te kiezen, wordt toegekend aan de mannelijke ingezetenen, tevens Nederlanders of door de wet als Nederlandsche onderdanen erkend, die den door de wet te stellen leeftijd, welke niet beneden drie en twintig jaar mag zijn, hebben bereikt en aan de vrouwelijke ingezetenen, die aan gelijke voorwaarden voldoen, voor zoover de wet haar daartoe uit hoofde van niet aan het bezit van maatschappelijken welstand ontleende redenen bevoegd verklaart.

De wet bepaalt, in hoeverre de uitoefening van het kiesrecht wordt geschorst voor de militairen beneden den rang van officier bij de zee- en de landmacht voor den tijd, gedurende welchen zij zich onder de wapenen bevinden.

Van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten zij, wien dat recht bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak is ontzegd, zij die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd en zij die krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens, de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren. Aan

onherroepelijke veroordeeling tot eene vrijheidsstraf van meer dan een jaar of wegens bedelarij of landlooperij, zoomede aan meer dan twee, binnen een door de wet te bepalen tijdperk vallende, onherroepelijke rechterlijke uitspraken openbare dronkenschap vaststellende, verbindt de wet tijdelijk of blijvend verlies van kiesrecht.

De verplichting om van het kiesrecht gebruik te maken kan door de wet worden opgelegd.

§ 5. Artikel 81 wordt gelezen:

De Tweede Kamer bestaat uit honderd leden, gekozen op den grondslag van evenredige vertegenwoordiging.

Alles wat verder het kiesrecht en de wijze van verkiezing betreft, wordt door de wet geregeld.

§ 6. Artikel 82 wordt gelezen:

De Eerste Kamer bestaat uit vijftig leden.

Zij worden verkozen door de Staten der provinciën op de wijze bij de wet te bepalen.

§ 7. Artikel 84 wordt gelezen:

Om lid der Tweede Kamer te kunnen zijn, wordt alleen vereischt dat men Nederlander of door de wet als Nederlandsch onderdaan erkend zij, niet krachtens rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens, de beschikking of het beheer over zijne goederen hebbe verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zij en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebbe.

§ 8. Artikel 90 wordt gelezen:

Om lid der Eerste Kamer te kunnen zijn moet men voldoen aan dezelfde vereischten als voor het lidmaatschap der Tweede Kamer zijn gesteld.

§ 9. Artikel 93, tweede lid, wordt gelezen:

Die te gelijk tot lid van beide Kamers of op meer dan eene plaats tot lid van de Eerste Kamer is gekozen, verklaart welke dier benoemingen hij aanneemt.

§ 10. Artikel 96, vierde lid, wordt gelezen:

Zij die na hunne verkiezing tot lid van de Staten-Generaal een bezoldigd Staatsambt, dat zij niet reeds tijdens die verkiezing vervulden, aannemen, verliezen van rechtswege het lidmaatschap. Bevordering in rang wordt niet als aanneming van een bezoldigd Staatsambt aangemerkt.

§ 11. Artikel 98 wordt gelezen:

Voor zoover de wet niet anders bepaalt, onderzoekt elke Kamer de geloofsbrieven harer nieuw inkomende leden, en beslist de geschillen, welke aangaande die geloofsbrieven of de verkiezing zelve oprijzen, volgens regels, door de wet te stellen.

§ 12. Artikel 127, eerste lid, wordt gelezen:

De leden der Provinciale Staten worden voor vier jaren rechtstreeks gekozen door de mannelijke ingezetenen der provincie, tevens Nederlanders of door de wet als Nederlandsche onderdaan erkend, die den door de wet te stellen leeftijd, welke niet beneden drie en twintig jaar mag zijn, hebben bereikt en door de vrouwelijke ingezetenen der provincie, die aan gelijke voorwaarden voldoen, voorzoover de wet haar daartoe uit hoofde van niet aan het bezit van maatschappelijken welstand ontleende redenen, bevoegd verklaart. De verkiezing geschiedt op den grondslag van evenredige vertegenwoordiging.

§ 13. Artikel 127, tweede lid, wordt gelezen:

Het tweede, derde en vierde lid van artikel 80 zijn hierbij van toepassing.